

Szerkesztőség és kiadóhivatal
hová a lapba szánt kéziratok
== reklamációk és ==
előfizetési pénzek küldendők
== Maros-Vásárhely, ==
Szentgyörgy-utca 9. szám.
== ev. ref. lelkészi lakás. ==

VASÁRNAP

EGYHÁZTÁRSADALMI KÉPES CSALÁDI LAP.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
TÓTHFALUSI JÓZSEF,
ev. ref. lelkész.

TÁRS SZERKESZTŐ:
PAÁL GUSZTÁV,
ev. ref. koll. tanár.

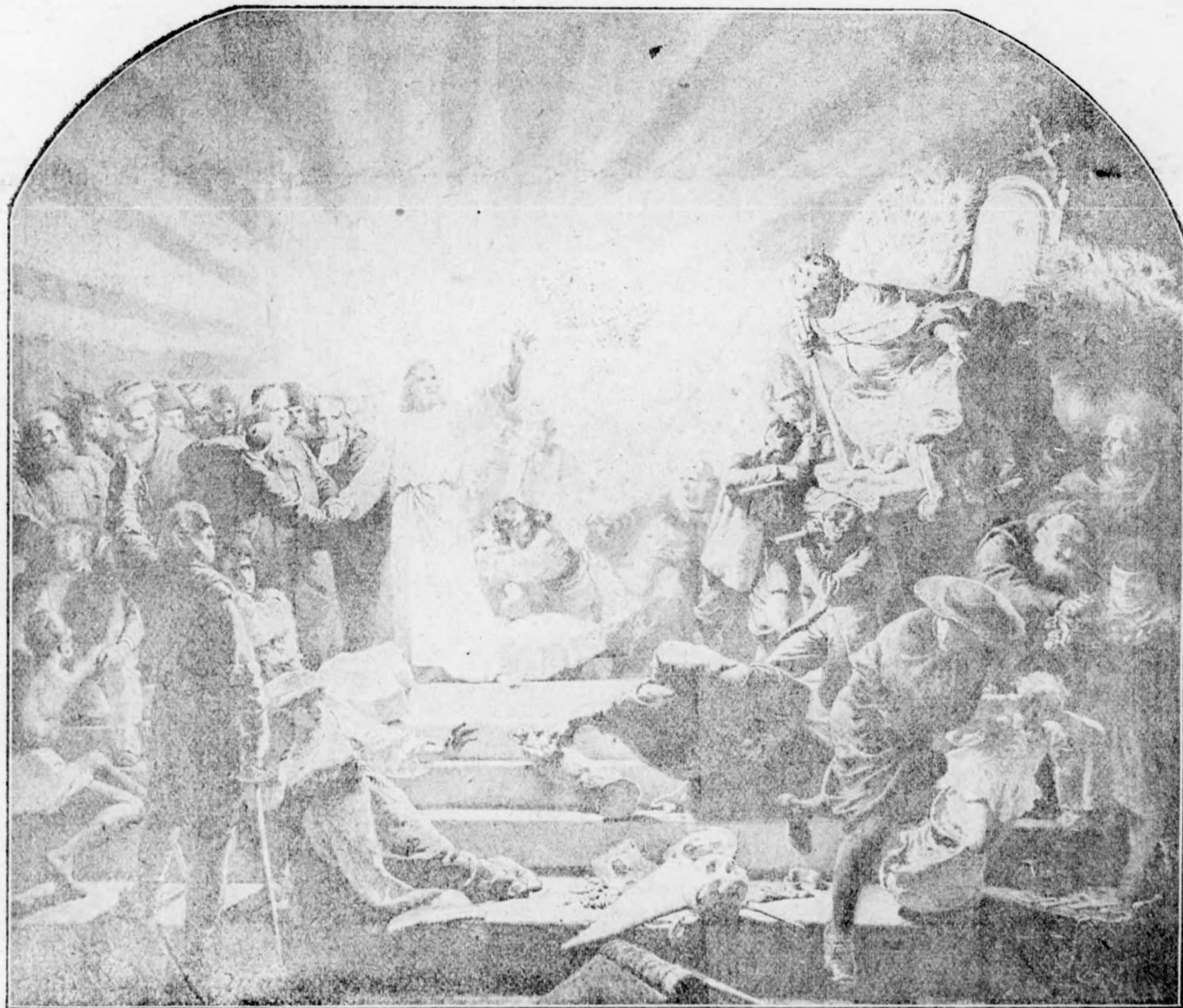
KIADJA:

Az Erdélyi Ref. Fgyházkerület
„Egyházi Ertekezlete“

Megjelenik:
minden vasárnap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egy évre 4 kor. Negyedévre 1 kor
Fél évre 2 kor. Egy szám ára 10 fill

Messias.

Tüzes nyelvek.

Az ügy diadalának biztosítéka, ha a szívben lobog a lelkesültség lángja. A lágymelegség, közöny üdvös eredményt nem szülhet soha. Azok, kik magasztos eszmék szolgálatában állnak, kétségtelenül birják égi adományát a lelkesültség lángjának, s ez képezi alapját a kivivott győzelemnek.

A virág sem fejlődik, ha napsugár, jótékony harmat és esősepp elő nem segíti növekedését; az eszmék sem nyerhetnek életet, ha azok ápolására, testet öltésére nemes buzgalom, igazi lelkesedés nincsen. Pedig abban, mint ebben, benne rejlik a belső erő, csak kifejtteni, érvényre juttatni szükséges azt, hogy megizmosodjék teljesen.

Nem volna és nincs tudomány életerősebb, nincsen eszmedusabb lelkikincs, mint a minőt az emberiség megváltója, Jézus, mennyből hozva a földre, becsepegtetett a szívekbe, melynek hü ápolását mennybemenetele előtt a tanítványoknak lelkére kötötte, s mégis buzgóság hiányában a hatás ama mértékét el nem érhetne volna bizonyára, mint a minő eredménydús lőn az által, hogy az első Pünköst napján tüzes nyelvek szállottak az apostolokra, s eltelének mindnyájan Szentlélekkel s szólottak idegen nyelveken, melyeket a Szentlélek adott nekik.

E csodás égi erő első sorban az apostolok lelkét alakította át teljesen, s szívöknek minden félelme eloszolván, rettenthetlen hőökké lettek; de a mellett, mint a villanyáramlat, tovább-tovább haladt a lelkesültség tüze, s így alapított meg e földön Krisztus anyaszentegyháza. hogy legyen abban a buzgó lelkek örök lakozása, az igazságot éhezők és szomjúhozók megelégtetésének gazdag tárháza, kútforrása, hogy a mennyei polgárságra rendelt emberiség már e földön megtalált hassa ama szövétneket, mely már Isten színének látására s örök boldogságra vezet! . . .

Óh nagy nap, első Pünköst szent napja melynek soha még nem lankadhat dicső ragyogása! . . .

Az első Pünköst napján az apostolokra kitöltetett Szentlélek az egész emberiségnek örök kincsévé lett; ama tüzes nyelvek vezérszövetnekké váltak s világosító erejük egész világra szétárad! . . .

De fájdalom, miként a hajdan multban vol-

tak, úgy ma sem hiányoznak olyanok, kik inkább kedvelik a sötétségnek cselekedeteit, mintsem az égi világos-ág útmutatását követnék. Már pedig ez mindenkor sok veszély előidézője volt s ezért nem állandóan derült az emberiség boldogságának lelki ege, azért borul gyászfelhőbe gyakran a szeretetnek éltető napja. . . .

Az égi tüzes nyelvek helyét sokszor, sok szívben a rút önzés, irigység, rágalom tüzes nyelve foglalja el, s ott hol boldogság, öröm rózsáinak kellene fakadnia, a fájdalom szüros tövisei tenyésznek; angyal bőrben sokszor sátán gonosz fajzatai fetrengenek a különféle vétkek posványáiban, kiknek gyönyörüségük abban telik, ha minél többet tehetnek magukhoz hasonló sivar lelkekké, kikben kialudt a nemes láng, nem munkás a Szentlélek ereje . . .

Tegyük fel azért ma magunknak a kérdést: „Vettetek-e Szentlelket?“ s ha a felelet igenlő lesz: ne oltuk meg magunkban a Szentlelket; a jónak, igaznak szeretetére, hü ápolására buzdítsanak minket a tüzes nyelvek! A mi Pünköst ünneplésünk üdvös hatású ekként lehet; ekkor életünk kedves lesz Istennek.

Tudva azt, hogy „a Pünköstnek jeles napján Szentlélek Isten küldtetett a búsongó tanítványokra, fohászokdjunk áhitattal: Jövel Szentlélek Úr Isten! Töltsd be szíveinket szent buzgósággal! S akkor kérésünket a mennyei Atya meghallgatja s ragyogni fog lelkünk egén a boldogság tiszta napja!

Úgy legyen!

PÜNKÖSTBEN.

Isten! a te szent lelkeket
Töltsd ki bőven mi népünkre:
Hogy legyen ő szent vallásunk
S honszerelmünk élő tükre.

Ez a kettő boldogíthat
Minden szépet a világon
S népünket is; másegyébtől
Boldogságot ne is várjon.

Küdjed hát szent lelkeket
Bő mértékben öreája:
Hogy legfőbb kincse legyen
Szent vallása és hazája.

Vak vezérnek, csalfaságnak
Ne nyissa meg soha szívét,
A mely épít és világol
Kövesse csak azt az Igét...

Végzetlen irgalmadból
Szánd meg Isten ezt a népet:
Mely szent igazságaidért
Századokon által vérzett.

Karold körül kegyelmeddel,
Vedd kezédnek oltalmába:
Hogy őt el ne temethessék
Sem sírásók... sem vész-árja.

Söt lelkeddel, jó lelkeddel
Tedd boldoggá is végtére;
Legyen egyszer kárpotólva
A múlt annyi szenvedése ..
Dénes József.

Gondolatok

Bármily messze járjon a hajó a végtelen tengeren, mappá és iránytű segítségével mégis teljes pontossággal kormányozható s végül célhoz ér, jóllehet útazásának egész ideje alatt nem láttuk a partról. Útja oly biztos, akárcsak sínek kötnék össze egymással a kikötőket. A keresztyén ember képe hasonló ehhez. Szemével ő sem látja útazása célját, mégis tudja, hogy életének hajója tökéletes biztonsággal evez ama cél felé. Kalauzolja az Isten igéje, mely mappául szolgál neki, és vezeti a Szentlélek bizonyossága, melyben mint iránytűben bizhatik, igazodik ahhoz, a kit nem lát, akárcsak látná őt. Mikor a sziklás parthoz már közel jár, még inkább szüksége van a vezetőre, de annak segítségével idejekorán eléri a békesség kikötőjét és az örök boldogság honát.

Hogyan keletkezik a gyöngy a kagylóban? Mi indítja a kagylóban lakó állatot arra, hogy megalkossa azt a drágalátos képződményt, melyet gyöngynek nevezünk? Ez a folyamat megy végbe: Mikor idegen test, kövecske vagy homokszem jut be a kagylóba, az annak lakójára szúró, fájdalmas ingert gyakorol. Ennek következtében az állatka arra törekszik, hogy az idegen testet, minthogy azt eltávolítani nem képes, valamely sajátságos nedűbe burkolja és így ártalmanná tegye. Mikor azután a folyadék megszárad, akkor létre jött a drágalátos gyöngy. Ennekokáért gyakran megtörténik, hogy olyan vidékeken, a hol gyöngyház-kagyló terem, a benszülöttek a kagylót mesterségesen kinyitják és valamely idegen testet vezetnek beléje, hogy a puhányt az igy előidézett fájdalom által gyöngy

alkotására késztessek. — Hát Isten nem ugyanigy cselekszik-e velünk, gyermekeivel? Nem vet-é Ő is gyakran kövecskét, homokszemecskét, valami zavarót és fájdalmat szívünkbe, házunkba és életünkbe, hogy abból drágalátos valami jöjjön létre? Vajjon a nyomoruság nem arra rendeltetett-é, hogy az igazságnak csendes gyümölcsét adja? A gyöngy könnyet jelent, mondja a példabeszéd, a ki gyöngyről álmodik, nem-sokára könnyet hullat majd. Pedig ennek a fordítottja a helyes: A könny gyöngyöt jelent, ha ugyanis olyan könnyet értünk alatta, a milyenre vonatkozik az Úr igéje: „Boldogok, a kik sírnak, mert ők megvigasztaltatnak.“ Büneink felett való könnyezést. „A kik vetnek könnyhullatással, nagy örömmel aratnak.“

A kő csak úgy lehet tiszta, ha szüntelenül mossa a viz, különben természetesen por és szenny lepi. Ugyanez a sorsa a keresztyén embernek is. Addig őrizheti meg tisztaságát, a mig az isteni kegyelem árja veszi körül és az Isten igéjével él. Mihelyt elmulasztja ezt, a világ és bűn bizonyára beszennyezik.

A keresztyének olyan emberek, a kikre nézve az örökkévalóság jelenvalóvá lett.

A hűség egy kiválóan kedves virág, csak az a baj, hogy oly ritkán találkozunk vele. „Urunk elment, — szólt egy pogány rabszolga — „hagyjuk abba a munkát s éljünk vigan!“ — „Az én uram még itt van“ — felelt a keresztyén — „onnan felülről tekint reám s én a munkánál maradok.“

Ki ne hallott volna a jéghegyekről, melyek télen a sark tengert borítják? Mintha jégből való országok lépnének elő a vízből, a látkört végtelen lapályok, hegyek takarják, melyek a természet minden hatalmával dacolni látszanak. A viharok és az oczeán hullámserege harcolnak eme jeges erődök ellen, de hiába! Alig hallatszik itt-ott egy-egy félelmes ropogás. Sőt ellenkezőleg, a rétegek annál szilárdabban tömörülnek s kapaszkodnak egymásba. Az ember minden ereje semmisnek bizonyul velök szemben. De ha tavasszal a nap meleg sugarai és a langy fuvalmak érintik, akkor a jégtömegek ennek a csendes, szelid hatalomnak engedni kénytelenek! A jéghegyek mind mélyebbre süllyednek, a tömegóriások leoldódnak és mikor a nyár elérkezik, a sima vízfelület a felhőtlen kék eget tükrözi vissza. — Ugyanez tapasztalható az ember és a népek életében is. A mit erő és hatalom, puskapor és dinamit szétrobbantani nem bír, arra képes az elrejtett, titokzatos és mert isteni, azért mindenható ereje a szeretetnek. Mindenütt, valahol csak hallgatják és megtartják a Mester beszédét, mindenütt, valahová elhatott lelkének lehellete, megindult ez a hatalmas folyamat. Hát te érezted-é már ennek az erőnek a foganatját?

Vannak napjai az esztendőnek, melyeknek újra eljövetele mélyebben megrezgetti lelkünket, mert akkor egyszer életünkben Isten kiváltképpen észrevehető módon megvilágosította előttünk az Ő orcáját. Ezek azon napok, a melyeket az Úr készített számunkra. Bevilágítanak földi életünkbe és egyszersmind útmutatóként kifelé világítanak az örökkévalóságba. Ha ilyen ünnepélyes alkalomkor, születésnapokon is vagy egy új esztendőküszübén meggondolnánk, hogy talán utoljára üljük meg azt, mily sok balgaságtól óvna meg minket ez a gondolat!

Kiss Áron.

Hegymegi Kiss Áron a tiszántúli ref. egyházkerület ősz, öreg püspöke, amint azt igaz fájdalommal vettük tudomásul, — meghalt szombaton éjjel Debrecenben. Halála híre, bár nem érint váratlanul, mégis megdöbbentett mindannyiunkat, s igaz fájdalommal könnyezünk holtteteme fölött.

Mert Kiss Áron egyike volt azon keveseknek, akiket kivétel nélkül mindenki szeretett, becsült, tisztelt s akire valóságos áhitattal néztünk valamennyien.

Hónapokkal ezelőtt, épen születése napján jött a szomorú hír: Kiss Áron nagyon beteg. Életbemaradásához nincsen már orvosainak semmi reményök. Tudtuk, hogy a hír nem tulzott, hiszen el voltunk erre készülve s óráról-órára vártuk a katasztrófa hírét. Ez a katasztrófa hat hónapig váratott magára, nekünk állandó kétséget, a megboldogulnak hoszu gyötrelmeket hozván. De most már elvégeztetett.

Kilencvenkét évnek terhével vállain, megaggotton, megrogyva síjába szállott a magyar protestáns püspöki kar nesztora, a legnagyobb hazai egyházkerület legfőbb lelki gondozója, Kiss Áron. Már évek óta készült a hosszu utra, testében megtörve, lelkében pedig teljesen előkészülve, visszavonulva minden világi zajtól, sőt legujabban még az egyházi tilésektől is, ahol pedig, amig csak bírta, mindaddig feltűnt patriarchai alakja, tipikusan szép ősz magyar feje.

A megboldogult néhány hónappal tul volt a kilencvenkét éven. 1815. november 20-án született a szatmárvármegyei Kis-Naményban, papi családból s a vallás és a lekipásztorkodás iránti szeretetet derék, puritán jellemű apjától, szintén Árontól, örökölte. A reformátusok ősi kollegiumában, Sárospatakon tanult, ahol apja is diákoskodott.

Tanulmányait befejezván, néhány évi szatmári tanítóképlánkodás után, 1843-ban a szatmárvármegyei Porcsalmán lett lelkész. Ötvenesztendeig működött e kis faluban, de e félszázad alatt neve már ismertté lön nemcsak egyházában, hanem az egész országban is. 1848-ban a szatmári egyházmegye főjegyzővé választotta. A szabadságharc alatt ő szerkesztette a nem-

zeti kormányznak küldött hódoló feliratot, majd Deésig kísérte a honvédeket, mint tábori pap s a szabadságharc lezajlása után ő is, mint annyian mások, szenvedte az üldöztetéseket.

A pátens-küzdelem idején Vályi Jánossal együtt küzdött az egyház önkormányzati jogaiért, résztvett 1860 január 11-én a debreceni kistemplomban tartott történeti jelentőségű kerületi ülésen. Résztvett a báró Eötvös József által az 1848: XX. t.-c. életbeléptetése ügyében összehívott konferencián, s az utolsó hatvan év alatt a ref. egyház történetének nem volt egyetlenegy olyan eseménye sem, amelyben ő tevőleges, sőt irányító részt ne vett volna. Higgadtsága, tudása, tekintélye s főleg meggyőző szónoki ereje egyik legfőbb részesevé tették őt azoknak az eredményeknek, amelyeket a ref. egyház az autonómia körüli harcokban, az egyházi törvények hozatalában, főleg az 1880-iki és az 1890-iki zsinaton, elért.

Egyházmegyeje, jutalmazandó azt a döntő, férfias és igazán bátor magatartást, amit a pátens idejében mutatott, 1860-ban esperessé, nemsokára pedig az egyházkerület felügyelő-tanácsának elnökévé választotta.

Mint esperes, különös gondot fordított egyházmegyeje anyagi érdekeire, s minden erejéből munkált papsága tudományos műveltségének emelésén. Egyházmegyei könyvtárt is ilyen célból alakított. Egyházi elfoglaltságai mellett a megyei közélet terén is ráért dolgozni. Szatmárvármegye már 1846-ban táblabírójává választotta, s a megyei gyűlésnek még ezután is sokáig tekintélyes tagja volt.

1892-ben végre teljes mértékben leróhatta iránta a kerület háláját és tiszteltének adóját, amikor a már hetvenhétéves Kiss Áront püspökké választotta. Ismét összekerült Vályi Jánossal, aki ekkor már régóta a kerület főgondnoka volt. Tizenötéven keresztül vezette kerületének ügyeit bölcsességgel és nagy hozzáértéssel. Mint ember ritka jeles tulajdonságokkal ékeskedett. Apostoli egyszerűség lakozott lelkében, felfelé bátor, szókimondó volt, lefelé pedig atyai jóindulattal, szolgálatkészséggel, szeretettel vette körül alantasait. Szokásaiban, életmódjában egyszerűbb embert alig ismertünk nála. Erre szoktatta gyermekeit is, akiket végtelenül szeretett. Sokszor szívünk mélyéig meghatva néztük el az ősz főpapot, amint fiának, dr. Kiss Áron jeles pedagógusnak budai kertjében együtt ült a nagy családdal, fiaival, unokáival és dédunokáival, órák hosszat énekelve így, családi körben a zsoltárokat.

Mint pap, példányképe lehet lekipásztorainak. Hitében, meggyőződésében sziklaszilárdan állott meg a legzivatárosabb időkben is, egyházának sorsa, jóléte irányította mindenkori törekvéseiben. Tudását, és idejét, életének nyugalma ref. egyházának szentelte s legföltettebb kincsünket, az autonómiát az elképzelhető legnagyobb erélylyel védelmezte. Bárcsak az ő példája ma is lelkesítene másokat is, amikor autonómiánk igen gyakran veszedelemben forog.

Ékesszólása, szép magyaros beszéde, fordulatos hasonlatokkal tele szónoklatai megragadták mindenkor hallgatóit. Kerülte a semmitmondó, üres frázisokat, s mint ő maga, nemesen egyszerű volt beszéde is, melyen mindig szónoki nyugalom és méltóság ömlött végig. A régi, nagy reformátorok szónoklataira emlékeztetett lelkes, átértett, nemesért, igazért hevülő, egyháza szeretetéből fakadó mindenik beszéde.

Az elhunyt nagy munkásságot fejtett ki különösen az egyházi irodalomban. Számtalan kisebb dolgozatán kívül, amelyek a jelentékenyebb egyházi lapokban jelentek meg, részt vett a zsolnár átdolgozási munkálatokban is s több önálló, egyházi tartalmu vagy egyháztörténeti vonatkozásu művet adott ki.

Örökös tagja volt a főrendiháznak s alig pár hónapja a király a Lipót-renddel tüntette ki.

Nagy, nemes alakja volt ő ref. egyházunknak s halálával egyháztörténelmünk jegyzi föl soha el nem muló emlékezetét és érdemeit.

Isten ígéje.

Hit és szeretet.

Máté 15, 21—28.

Gyermeki bizalommal fordul a vallásos lélek a kegyelem Istenéhez, a „tisztá szív és lélek“ örökké égő áldozatával. A szív táblájára írott vallási és erkölcsi törvények parancsai a szeretet melegével ölelik egymás keblére a legnagyobb ellenségeket is. Lélek hatja át az életet; friss, újult erő mindenütt! Ime! adatott nektek, „új ég és új föld“, mely az Idvezítővel a földre szállt.

Ez új ég és új föld az, melyért a „hit, remény és szeretet“ égi bajnoka kiüríté a keserű poharat. Ez, — az Isten és ember közti — új szövetség az, melyért őt üldözték az ó-szövetség emberei! Ezen új ég, — új föld és új szövetség megalapítása érdekében tett szabadszellemei nyilatkozatai következtében kénytelen áldásos működési terét odahagyni s mint alapigénk mondja Tirus és Szidon határába távozni. Távozott, mert a zsidóság vezérférfiainak nem tettsettek, sőt megbotránkoztatók voltak a zsidó szertartásokról, áldozatokról, ételekről s az apák által szentesített szombat törvényekről tett kicsinyítő nyilatkozatai, mi által azok haragját, gyűlöletét magára vonta egész a Golgotháig. Távozott, mert, mi reá bízott, még nem végezte be; még nem akart „keresztthalált“ szenvedni.

Itt, — Tirus és Szidon vidékén — találkozik egy kanaanita asszonnyal, kinek leánya beteg volt. És a pogány nő szeretete és hite által megmentette leánya életét, kinek megmentése, az ő megmentése; halála, az ő halála volt.

E történet az evangéliumi történetek legszebbike, legtanulságosabbika!

Az élet oly szép s mégis oly rövid. Fény, öröm van benne s mi leginkább lehangoló; oly hamar eltűnik! Ragaszkodunk hozzá s oly szívszakító a tőle való megválás, bár reánk bízott erőnkhez képest elvégezők! Ugy-e kedves elöttetek az élet?

De tudom, van közöttetek akárhány lélek, ki érezte a halál hideg kezének érintését; de a gondos, odaadó fáradságot nem ismerő, mindent — vagyont és életet kockáztatni képes szeretet visszaszadta az életnek! Ugy-e éreztétek a fájdalmat, mely éles tör gyánant járta át sziveteket a halál sorvasztó kezének érintésére? Éreztétek, hogy mily megsemmisítő, lesújtó az érzet: elválni azoktól, kik gyöngéd kezekkel ápolának; itt hagyni mindent, mi éltetett, mi életünk, boldogságunk derűjét okozá?

Nemde, már ez is halál vala? És láttátok a fájdalmat a szerető szülék arcain, a kétségbeesés sugarit az örökös szemekben? Láttátok az édes anyát, midőn élte árán is kész volt titeket megmenteni, hogy megtartsion egy életet? És azt is láttátok, hogy midőn gyógyírt sem a tudomány, sem az emberek részvéte adni nem tudott: gyermeki, rendületlen bizalommal fordult ahhoz, ki meggyógyít, vigasztal a hit csodahatásu balzsamával és enyhületet ad!

Nézzétek! a kanaanita asszony ép ily helyzetben van. Leánya beteg! Az ő szivét is melengeti az anyai szeretet forró lángja. Már-már a halál öleli át hideg karjával a melengető karok helyett. Az emberek nem nyujtanak neki már segélyt, vigasztalást!... Nem esik kétségbe! Isten által az emberi szivbe írt szent érzelmek: a szeretet szellő szárnyakkal viszi az Idvezítőhöz. A szeretet uralja egész lényét; ő nem zsidó és nem pogány; hanem anya! Neki nem a zsidó Messiás kell, hanem a gyógyító, éltető mester... — ...

Lábaihoz borul és így esd: „Könyörülj rajtam uram, Dávidnak fia, az én leányom az ördögtől gonoszul gyötörtetik.“ És bár hangzott legyen lesujtólág Jézus ajkairól a válasz: „Nem az ebekhez, hanem Izrael eltévelyedett juhaihoz jöttem“ és a „fiak kenyereit nem jó az ebeknek adni,“ nem esik kétségbe; nem lankad szivében a szeretettől áthatott hit: a Jézusba vetett erős bizodalom! Jézus elutasító felelete nem sérti egyéniségét; hanem megalázza magát és szól: „Úgy van Uram!“ Elismeri a zsidóság előjogait, elismeri, hogy csak ők hivatalosak a kegyelem asztalához, de egész hitével felel: „a kölykök az asztról lehullott morzsalékokkal élnek.“ Hite azt mondja, hogy ő is azon házhoz tartozik, melyet Jézus újjáépíteni akar. Neki és leányának elég a kegyelem parányi „morzsája“ is, ennek ereje által is megtartatnak az életnek... Szeretete vezérlé a kanaanita asszonyt Jézus-hoz és hite tartá meg leányát.

És kérдем aai! Szeretitek-e az életet és ami ezt teszi: a lelket? Szeretnétek-e az akadályokat legyőzni képes hit és szeretet birtokában lenni? Óhajjátok-e e világitó fáklyát, mely a földi sötét éjszakában az élet

ezer változásai közt a helyes utra vezet, magatokénak mondani? Ha igen, úgy alázzátok meg magatokat, a remény és türelem tüze sohase aludjék ki szivetekben! Mondjátok: „Igen uram“; a kegyelem morzsáját add nekem; azzal is megelégszem.

Kegyesség utja. Szüntelen imádkozzatok.

India némely benszülött lakosai között az a szokás, hogy imádkozásra bizonyos gépeket használnak. Ezen gépeknek van egy imádkozó kereke, mely forog, mint a malomkerék. Ezen kerekre írják fel imáikat s azt hiszik, hogy valahányszor a nap felé fordul a keréken az ima, a bálvány, melyet imádnak, meghallja azt. — De a szegény pogányoknak még ez ostoba szokásából is tanulhatunk valamit. Bár ők bálványimádók, még sem hanyagolják el az imádkozást, mi pedig hányszor elfelejtjük! Ezek nem tartják elégnek napjában egyszer vagy legfeljebb kétszer imádkozni. Imádkozási módjuk bár nagyon különös, de ezen parancsolatra emlékeztet: „szüntelen imádkozzatok.“

Egy kegyes szolgálótól egyszer azt kérdezte gazdája, hogy érti-e mit tesz e parancs: „szüntelen imádkozzatok“. A leány erre így felelt: Reggel, mikor felébredek, így imádkozom: Uram nyisd fel az én lelki szememet. Midőn öltözködöm, kérem az Urat, hogy öltöztessen fel engemet az ő igazságának ruhájába. Midőn mosdom, kérem Istent, hogy mosson meg engemet az ujjászületés fürdőjében.

Midőn a szobát seprek, imádkozom, hogy Jézus tisztítsa meg szívemet minden szennytől és ha reggelizem, kérem Istent, hogy tápláljon engemet mennyei eledellel, az ő igéjének tiszta tejével. Így tölté be e szolgáló leány e parancsot: „szüntelen imádkozzatok“.

Egyháztársadalmi élet.

Az egyházkerületi értekezleti közgyűlés. Most vagyunk csak abban a helyzetben, hogy az egyházkerületi értekezlet közgyűlésére nézve végleges előterjesztést tehetünk az értekezleti elnökségnek. Megállapodásaink a marosi egyházmegye s a marosvásárhelyi református kollegium előjáróságán kívül Marosvásárhely sz. kir. város polgármesterével, (aki egyuttal ezen egyháznak főgondnoka is) történt megbeszélések és tanácskozások eredményei. Ugyanis figyelemmel kellett legyünk arra is, hogy a városon folyó nagyobb-szabású építkezések egy része — és különösen — az új városi székház befejezést nyerjenek, ez utóbbi kiváltképpen azért, hogy közgyűlési tanácskozásainkat itten tarthassuk meg. Egyuttal figyelemmel kellett legyünk a marosvásárhelyi kollegiumi előjáróság azon óhajára, hogy az épülő új kollegium alapkövetélteli ün-

nepe az értekezleti közgyűlés keretébe bevonassék. Így az értekezleti közgyűlés ideje ez év szeptember 8—9. napjaira állapított meg.

H i r e k.

Olvasd a Bibliát.

A Szent Lélek ajándéka.

(Ap. esel. 2, 1—21. és 36—41.)

Örömmel tértek vissza a tanítványok az Olajfák hegyéről, tudván azt, hogy nem maradnak árván, hanem leszáll rájuk Jézus ígérete szerint a Szent Lélek. Buzgó imádkozásban egyesültek minden nap, míg be nem teljesült amaz ígéret, míg új világosságot, új erőt és bátorságot nem nyertek a világ meghódítására.

Aranymondás:

Nem erővel, nem hatalommal, hanem az én Ielkem által, azt mondja a Seregeknek Ura. Zak. 4, 6

Oktató jegyzetek:

I. Az imára jött az erő. Jézus megígérte tanítványainak, hogy elküldi a Szent Lelket; ez ígéretében való hitüket mutatták abban, hogy mindnyájan egy akarattal buzgón imádkoztak a mennyei ajándékért. Imádságuk meghallgatása volt a két jel, mely a Szent Lélek kitöltését hirdette; nem durva hatalmat akart nekik az Isten adni, hanem a Lélek láthatatlan és mégis ellenállhatatlan erejét; nem pusztító fegyvert, hanem az igazság világító szövétnekét és a szeretet lángoló tüzét. Meghallgatáskép maga az Úr Lelke szállt szívükbe s átalakította az egész életüket; meghallgatás volt minden csodás jelenség, a sok nyelven való szólás, a a nép megértése, mert Isten ezzel zálogot adott nekik, hogy Szent Lelke által mily nagy gondot mivelhet, mi is imádkozunk buzgón ugyanezért az ajándékért.

II. Az erő az Ige által hat. Csodás dolgokat ért el Péter, mikor a Szent Lélektől ihletve hirdette az igét. A megfeszített és feltámadt Krisztusról szolt s ez leverte a csufolódók gúnyszavát. Hatalmas igéje leverte a gögöt azokban, kik csak galileai embe- reket láttak a tanítványokban és nem Krisztus apostolait. Össze- törté a kemény szivet azokban, kik azelőtt nem törődtek sem a maguk, sem pedig nemzetük bűnével. De az isteni erő épen ez Ige által fel is emelte a bűnbánókat, békességet és boldogságot szer- zett nekik. Nyissa meg a mi szívünket, hogy az Isten igéje által rajtunk is érvényesíthesse a Lélek csodás erejét.

Themistokles, a salamisi csata hőse, vitézeinek csodálko- zására késleltette az ütközet kezdetét. Azt hitték, fel fogja hasz- nálni a hajnali órákat s türelmetlenkedtek, mikor véleményük sze- rint a jó alkalmat elmulasztotta. A késedelem oka pedig az volt, hogy a vezér bölcsen bevárta a szárazföldi légáramlatot; így ki- mérte embereinek erejét, az evezősökkel is szaporította harcosainak számát s végre fényes diadalt aratott. Mi is imádkozva várjuk az onnan felülről való szélnek, a Szent Lélek fuvalmát, mely nekünk is erőt és győzelmet ad.

— **Pünköst.** Igaz lelki áhitattal s megszentelődött érzésekkel fogadjuk pünköst nagy ünnepét. Vegyük a szentléleknek ajándékát mi is, az új szivet és lelket, hogy az munkás legyen megjobbításunkban, hogy fel- keltsen minket s elindítson idvességünk megszerzésére. Áldott pünköst! Ünnepe a Szentlélek kitöltésének, az

apostolok első munkába lépésének s Anyaszentegyház látható jelek és csodák között való megalapításának: Jöjj, tégy áldottakká, megszentelteké minket is, hogy a mi ünneplésünk legyen Istennek tetsző.

... **Toronyszentelés Pókakeresztúron.** A nem mesze eső s a görgényi egyházmegyébe keblezett kis 300 lélekből álló, de hű nyáj, mert hiv lelkipásztor s Krisztusi lelketű papné: *Farkas Károly* és neje *Kacsó Gizella* vezetése alatt élő gyülekezet május hó 20-án szentelte fel 16,000 korona költséggel s mi az első: Isten segedelmével még a reformáció előtt pár évszázaddal épült s most megnagyobbított templomának fokára épített szép sugár tornyát. Ünnepe volt e nap nemcsak a pókakeresztúri gyülekezetnek, de az erdélyi magyarságnak s a görgényi egyházmegyének is. Ennek képviselőiben: *Csekme Ferenc* és *Lénárt József* espereseknek vezetése mellett vonult fel az egyházmegyei papság, a marosi egyházmegyét *Ravasz János* esperes és *Kovács László* lelkész, a vármegyét *Jeney Kálmán* főszolgabíró, dr. *Szilágyi János* orvos és *Vojka Antal* számvevő képviselték, ott volt a vidék tanítói kara, intelligenciája s a szomszédos falvak egyszerű népe. Az istentisztelet a XC. zsoltár éneklésével kezdődött, utána *Simon Gábor* abafájai lelkész imádkozott s a C. zsoltár 1–3 versei alapján tartott meghatározó prédikációt, ezután a pókakeresztúri dalkar énekelt *Nagy György* tanító vezetésével, mely után *Csekme Ferenc* esperes tartotta meghatározó esperesi áldását megáldva a gyülekezetet az Atya, Fiu, Szentlélek Isten nevében, szólván a 122. zsoltárral: „legyen békeség a te kerítésedben és csendesség a te tornyodban“.

Toronyszentelés után az Egyházi Értekezlet tartotta gyűlését *Lénárt József* esperes elnöklete alatt, melyen *Keresztési Gyula* és *Farkas Jenő* lelkészek előadásai alapján indult meg az értékes vita, anyaszentegyházunk javára szolgáló. Ebéd fejezte be a szép ünnepepélyt, melyen felköszöntőkben nem volt hiány. A „Vasárnap“ szerkesztősége is Isten gazdag áldását kéri a kis gyülekezetre, lelkipásztorára, „Károly atyára“ s feleségére, kívánva mindnyájuknak, „hogy növekedjenek Abban, a ki fő: t. i. a *Jézus Krisztusban!*“

— **Klerikális mozgolódás.** A klerikalizmusnak van gondja arra, hogy mindennap beszéltesen magáról. Napról-napra gyűlésezik, felvonul, pápai ünnepélyeket rendez, szóval mindig talál okot arra, hogy híveit buzdítsa, lelkesítse s hogy magát és munkáját állandóan a köztudatban tartsa. Amellett ezzel a munkával elsősorban a saját céljait szolgálja, mert különféle címen tartott gyűléseken mindig szerez magának új katonákat. Tegnap két hatalmas gyűlése volt: az egyik Esztergomban, a másik Veszprémben. Esztergomban tegnap alakították meg a „Keresztény szeretet országos gyermekvédő műve“ c. egyesületet. A gyűléseken jelen volt a város intelligenciájának színe java, asszonyok és az esztergomi társadalom legelőkelőbbjei. Az egyesület célja, amint *Rajner Lajos* püspök kifejtette az

lesz, hogy a gyermekvédelmet felekezeti — azaz klerikális alapon szervezi. Nem elég a humanizmus és a filantropia eszméi szerint gondoskodni az elhanyagolt gyermekekről: be kell vésni azok lelkébe az egyház tanításait is. Egyszóval kettős célt fog szolgálni ez az új klerikális egyesület. A klerikalizmus magához fogja láncolni általa azokat, akik tagjai lesznek ezen egyesületnek, s azokat is, akiket ez az egyesület fog felnevelni. Az egyesületnek máris számos tagja van. A másik klerikális gyűlés a „Pázmány-Egyesület“é volt Veszprémben. Ez az egyesület évről-évre más városban tartja vándorgyűléseit, hogy ezzel is terjeszse eszméit. A veszprémi gyűlés tulajdonképpen a klerikális sajtó ünnepnapja volt, mert a Pázmány-Egyesülettel kapcsolatban igen sok szó hangzott el a sajtó fontosságáról is s a szónokok nem győzték eléggé ajánlani a klerikális sajtó támogatását a környékről is nagy számban egybegyűltek. Amint a tegnapiak meg voltak a maga klerikális mozgalmi, épen úgy meg lesznek a holnapnak is. Mert a klerikalizmus mindennap megbizonyosítja az országot arról, hogy ő él és tesz s mindennap meggyőz bennünket is arról, hogy el kell pusztulnia itt mindenki másnak, aki nem klerikális. Mert sehol nem dolgoznak, sehol nem törődnek a védekezéssel s mert míg a klerikalizmusnak minden katonája a klerikális Magyarország felépítésén dolgozik, addig mások, akik hivatásuk lennének a liberálisizmus szervezni ellenük, csak saját zsebükkel s különféle apróbb-nagyobb érdekeikkel törődnek. S minden mozgalom, amit ezek csinálnának — ilyen érdekeket szolgálna.

Ország-világ

— **A vallás és közoktatásügyi miniszter javaslatai.** Lapunk előző számaiban hírül hoztuk a vallás és közoktatásügyi miniszter urnak két nagy horderejű javaslatát. Az egyik az ingyenes népoktatás, a másik pedig a mezőgazdasági népiskolai szakoktatás. Mindkét kérdés kétségtelenül nagy horderejű s a nemzeti közművelődésnek nagy jelentőségű tényezője lesz a javaslat. Nem tudjuk hirtelenében elhatározni, hogy a kettő közül melyiknek adjuk a pálmát, melyiket tartjuk fontosabbnak, mélyrehatóbbnak, alapvetőbbnek. A vitát talán akként lehetne eldönteni, hogy az ingyenes népoktatásnak nagyobb a szociális, a mezőgazdasági népiskolának nagyobb a kulturális fontossága. Amaz eltávolítja a legszegényebb néposztály elől az iskoláztatás anyagi akadályait; emez nem kissebbségek cselekszik, mint hozzánevelni népünket a maga legfőbb élethivatásának, a mezőgazdaságnak helyes, okszerű, gazdaságos gyakorlásához. Amaz rögtönható erővel bír, emez a szorgos, buzgó végrehajtási munkának hosszú sorozatát követeli, hogy áldásos gyümölcseit megteremthesse. Éles szem kellett hozzá, felismerni nép-

oktatásunk leggyengébb pontjait és felismerni a leg-egyszerűbb, a legcélravezetőbb eszközöket, amelyekkel e gyenge pontokat leghamarabb, legalaposabban el lehet távolítani. A két törvényjavaslatnak tárgyalását illetően a Ház elnöksége és a miniszter között már létrejött a megállapodás. Az *ingyenes népoktatásról* szóló törvényjavaslat e szerint még a nyári szünet előtt tárgyalás alá kerül, a *gazdasági iskolákról* szóló törvényjavaslatot ellenben csak *összel* tárgyalja a képviselőház. Az *ingyenes népoktatás I-ső §-a*: 1. §. Az állami, községi és hitfelekezeti elemi népiskoláknak ugy mindennapi, mint ismétlő tanfolyamában a tanítás teljesen ingyenes, akként, hogy ezen népiskolákban sem tandíj, sem az 1891. évi XLIII. t.-c. 10. §-ában megállapított 30 filléres járulék nem szedhető. Mind ezen iskolákban legfeljebb 50 fillér beiratási díj szedhető az iskolába felvett minden egyes tanuló után, de csak oly feltétellel, hogy ez kizárólag az ifjusági és a tanítói szakkönyvtár gyarapítására fordíttassék. A szegénységüket igazoló gyermekek ezen beiratási díj fizetése alól is felmentendők. Az ismétlő tanfolyamban és a gazdasági népiskolában beiratási díj sem szedhető.

— **A katolikus autonómia** A közelebbi idők tengeri kigyója úgy látszik mihamarábbi megoldásra kerül. Értjük, a katolikus egyház autonómiájának, magyarul önkormányzati jogának biztosítását. Az előző kormányok és a katolikus egyház-vezérek között nem volt lehetséges a megegyezés, mert a kormányok nem akartak lemondani a tulajdonképen állami tulajdont képező katolikus javak felügyeleti jogáról. Most a következő értesítést vesszük ez ügyről: A katolikus autonómiát szervező kongresszus az ősz folyamán ül össze, ahol a püspöki karnak nem lesz nehéz álláspontját — amely egyszersmint Apponyi álláspontja is — érvényesíteni és elfogadtatni. Ez az álláspont — amint feltétlenül jól informált helyen mondják — igen furcsa autonómiát fog létesíteni. Inkább *iskolaügyi és az erre vonatkozó vagyoniügyi téren fog szabad kezet biztosítani az autonómiának*, mely joghatóság tekintetében az *erdélyi katolikus status jog és hatáskörén túl alig fog terjedni*. Vagyis az erdélyi katolikus status autonómiáját, — amit azonban csak igen merész tulzással lehet autonómiának nevezni, hiszen csupán bizonyos meghatározott egyházi és iskolai ügyekre érvényes — országos katolikus autonómiává teszik. Az autonómiában a legfontosabb az lesz, hogy a *vallás és tanulmányi alapok kezelése is az autonómia kezelésébe megy át*. A vallás és tanulmányi alapoknak ez idő szerint több, mint 221.660 holdat kitevő ingatlanjuk van. Az előbbi kormányok ezeket az alapokat egyáltalában nem voltak hajlandók, az alapítványok természeténél fogva, katolikus alapoknak tekinteni, hanem mint országos iskolai alapokat kezelték. Most azonban minden fentartás nélkül katolikusnak minősíti ezeket az alapokat, — legközelebb kimutatjuk, mennyire igaztalanul és helytelenül,

s kiadja őket a kultuszminisztérium felügyelete és hatásköréből is. *Végeredményében pedig 221.668 holdat fogják növelni a klerus vagyonát*. Mert erre megy ki az egész autonómia ügy, ami által a klerus nemcsak a meglevő vagyonát, hanem még ráadásul ezt a 221.668 holdat is elidegeníthetetlenül magáévá teszi.

Agrár Takarékpénztár r. t. Maros-Vásárhely.

FIÓKINTÉZETEK:

Csikszéreda, Gyergyószentmiklós, Marosludas,
Marosujvár, Nyárádszereda, Parajd, Sepsiszentgyörgy, Székelykeresztúr, Székelyudvarhely.

Befizetett alaptőke: 1500.000 korona

Takarékbetétek: 8 millió korona.

A takarékossgot a lakosság minden rétegében előmozdítandó, amerikai módon **hazi takarékperselyeket** izléses csinos kivitelben, zárva, kulcsok nélkül **ingyen**, bocsátunk feleink rendelkezésére, a melyek által még a legkisebb összegek is könnyű módon megtakaríthatók. Ezen házi takarékperselyeknek azon nagy előnyök van, hogy azokból pénzt a mi közbejöttünk nélkül kivenni nem lehet és így a fél annak a kísértésnek, hogy a megtakarított pénzt esetleg céltalanul elköltse könnyen elállhat.

Ha legalább egy korona a perselyben összegyűlt, sziveskedjék intézetünkhöz fáradni, a mikor a megtakarított összeget a perselyből a t. cím jelenlétében kivesszük és a betéti könyvecskéjébe javára írjuk.

A perselyt zárva, kulcsok nélkül visszaadjuk és a pénzgyűjtés újból kezdődik.

Agrár Takarékpénztár r. t.

M. Vásárhely

Nyomatott Adí Árpád könyvnyomdájában, Maros-Vásárhelyt.